

3 asja

“Enam ei tundu mulle, et maailm on õudselts ebaõiglane,” lausub näitleja Liina Vahtrik. 47aastaselt usub ta teadvat: “Elu on nagu jahe naeratus.”

MIDA LIINA TAHAKS OSATA?

1. Itaalia või prantsuse keelt. 2. Teise inimese ärakuulamist, ilma et talle vahele segaks.

3. Kuidas mitte minna närvi, kui pörkud jäärapäisusega.

Suvel käis Liina perega Veneetsias. “Müstiline linn! Vaatad ja mõtled, kuidas need inimesed seal elavad, vaiade peal. Hommikul kell 8 tuleb prügipaad ja prügimehed paadis laulavad, nagu filmis. Reisi viimasel päeval avastasime, et selle korteri kõrval, kus ööbisime, elas aastal 1500 midagi maailmakuulus Tintoretto - kunstnik, kelle loomingust hakati barokiaega arvestama. Ja samal tänaval seisis kirik, kus olid tema maalid! Igal sammul tundsin, et ümberringi on ladestunud kultuuri. See tekitas isu itaalia keelt õppida, sest selleks, et ühest rahvast päriselt aru saada, pead oskama nende keelt. Jah, mulle väga meeldib praegune... hääbuv Euroopa.”

Hääbuv?

Paus.

“Nüüd pean hoolega sõnu valima. Ühiskondlikust debatist olen end äärmiselt tagasi tõmmanud, sest oma sõnade eest saad peksta isegi siis, kui püüad kõiki osapooli mõista. Sisendan endale, et ainus, kelle tegude eest saan vastutada, olen mina ise. Ja püüan keskenduda suurele pildile: et maailmas käib kõik perioodidena. Vasak-parem, sõda ja rahu... Inimesed unustavad vahepeal ära, mis minevikus on olnud, ja sama tants hakkab otsast peale. Noorte puhul võin sellest aru saada, aga kui vanad inimesed on ikka lollid, paneb see mind imestama. Ütlen ausalt, et väldin päevauudiseid nii palju kui võimalik. Kui mul kodus elekter ära läheb, siis küll ma saan seda uudistetagi teada.”

Kannatlikkust tahaksid ka õppida?

“Just! Mida aeg edasi, seda kannatlikum ma olen, aga palju maad on veel minna. Püüan õppida, et tasub teine inimene lõpuni kuulata - ka siis, kui juba pärast teist lauset arvad, et tead, kuhu ta jutuga välja jõuab. Tuleb end pidurdada, välja hingata ja edasi kuulata. Vahel võid üllatuda, kuidas vestlus lõpeb. Pinnapealsus ärritab mind väga - ka näiteks see, kui ma tööl näen, et inimesed mu ümber istuvad telefonis. Mina ei usu seda müüti, et naised on multi-task'ijad! Mitut asja korraga ei saa hästi teha!”

MIDA LIINA ON ÕPETANUD OMA LASTELE?

1. Olge alati kindlad, et teid armastatakse.

2. Astuge julgelt maailma ja laske oma lastel teha sama, kui aeg

Eesti Naine

01.10.2019 00:00

Liis Auväärt

100000

18,19,20,21,22,23

Estonia teater

on käes.

3. Kui sõidad bussiga ja tahad telefonist midagi kuulata, pane klapid pähe!

Reti Maria on 27aastane, Johannes 13. "Mõlema lapse puhul tundsin väga selgelt, et tahan nendega kodus olla. Ma ei lasknud end ajada segadusse ühiskondlikul moevoolul, et ema peaks kähku tööle tagasi minema, sest naise elus on karjäär väga oluline. Mulle, mu lastele ja kogu perele oli õige, et võtan aja maha ja olen laste jaoks olemas."

Tütre sündides oli Liina 20aastane. Lavakooli läks ta siis, kui tüdruk sai kahaseks. Vanaema Helgi [Sallo] aitas last hoida ja Liina jooksis kodu-kooli vahet. Pärast lõpetamist liitus ta Von Krahli teatriga, kuid nüüd on juba kümme aastat olnud vabakutseline.

"Johannes õpetas, et tore on saada laps ka veidi vanemas eas, sest kui tema sündis, olin emana palju teadlikumalt kohal. Teadsin, mida on vaja teha, ja mulle ei tundunud ülekohtune, et pean lapsega öösiti üleval istuma. Vastupidi, see oli täiesti loomulik ja nauditav! Ma olen... õudselts õnnelik, et olen oma laste ema."

Nagu tema vanemad kunagi, on Liinagi hoidnud end tagasi sellest, et oma lapsi "päästa". Kui nad turnivad rööbaspuudel, siis andku minna - mis sest, et küllap kukuvad. Näe, kukkusidki! "Laps peab seiklema ja tegema vigu. Siis kasvab temast iseseisev inimene, mitte pläsakas, kes ei suuda ise teha ühtegi liigutust, aga nõuab maailmalt endale õigusi!"

MIS KNIHVIDEGA LIINA RAHA SÄÄSTAB?

1. Ta ei tee emotsiooniosete. 2. Pooldab taaskasutust. 3. Katsetab esiemade nippe. "Kui kool algas, pasundati igal pool, et lapse koolimine on nii kallis! Mina mõtlesin, et huvitav, kas ma olen lollakas, aga mul kulus selleks mõnikümmend eurot. Igal aastal ei pea ju ostma lapsele uut koolikotti? Ja osa pere riideid ostan uuest peast, osa taaskasutusest.

Mulle õpetati juba lapsena kokkuhoidlikkust, nii et see tundub mulle loomulik. Enne kui midagi ostan, küsin endalt, kas mul on seda asja päriselt vaja või mul on praegu mingi muu probleem. Mis ei tähenda, et ma ennast ära unustaks: aeg-ajalt ikka käin juuksuris, ostan kallist riidest pintsaku või hea kreemi."

Ilu nimel peseb Liina vahel juukseid leivaveega. See käib nii: võta kuivanud leib, kalla keev vesi peale, lase seista. Kurna pudi välja ja pese selle veega pead. "Juuksed saavad nii puhtaks, et lausa läigivad!"

MIDA LIINA TELEKAST VAATAB?

1. "Top Gear".
2. Doksaateid loomakliinikutest - "Mulle meeldib näha, kuidas hamstrile tehakse puusaoperatsiooni!"
3. "Aktuaalse kaamera" ilmatedet.

Juhiluba pole Liinal endiselt. Juba kümme aastat on talt igas jumala intervjuus küsitud, kuidas autokooliga läheb. No ei lähe. Tundub, et ei hakkagi minema. "Aga brittide "Top Gear" vaatan ikka, sest see on nii naljakas!"

Kuidas nalja teha, kui kaamerad käivad, Liina oskab. ETVs tuleb tal uus sari, kus räägitakse lõbusalt... lahutusest - "Lahutus Eesti moodi".

"Kui kuulsin, et tuleb komöödia, siis minu esimene mõte oli ka: issand, aga mis lahutuses naljakat on?! Lahutades üritad ju läbi rääkida inimesega, kelle põhiline eesmärk on see, et sul poleks järgmise 20 aasta jooksul ühtegi õnnelikku päeva!"

Kurioosel kombel on Liina partneriks sarjas Jan Uuspõld.

Kursusevend, kellega Liina päriselt aastaid kokku elas.

"Kooliajal tegime Janiga üht telelavastust, aga pärast seda polegi koos mänginud. Nüüd on see jälle võimalik - tulnuks säärane pakkumine kohe pärast lahkuminekut, oleksin küsija kuu peale saatnud! Usun, et praegu tuleb see töö lõbus. Me pole Janiga vahepeal kokku puutunudki, elame nii erinevates maailmades..."

Kui kaua teil päriselus aega võttis, et omavahel normaalselt suhelda?

"Töötav valem on ikka see, et kui mõlemad leiavad uue partneri, saab möödunud suhte valu kinni kaetud. Nii lihtne see ongi. Keegi ei ole asendamatu, kuigi mingitel hetkedel võib tunduda vastupidi."

Sarjas mängivad Liina ja Jan väga vastandlikke tüüpe. Nii erinevaid, et tekib küsimus: kuidas säärased üldse kokku said?

"Tänapäeval on abielu muutunud üsna suvaliseks: inimesed ei mõtlegi pikemalt, kas neil on kaaslasega sama maailmavaade või kuidas nad elavad koos 20 aasta pärast," ei leia Liina ses midagi tavatut. "Vastand tundub ju eksootiline! Tegelikult võiks abielu anda suhtele teatud tõsiduseastme - nüüd tuleb ühiselt probleemidega tegeleda, sest tagauks pole enam lahti."

KUHU LÄHEKS LIINA IGA KELL TAGASI?

1. Pariisi. 2. Lõuna-Eesti metsadesse. 3. Pirita jõe orgu.

Võromaal suvekodus elas Liina tänavu poolteist kuud - levi polnud, see-eest oli rahu. Linnakorter on õnneks Pirital. "Pirita jõe org on mu maailma lemmikuim koht! Põdrad on seal igapäevased tegelased, olen näinud kitsesid, rebaseid, jäneseid, mäkra ja üksipäev isegi kobrast. Selline elu pealinnas? Kipume unustama, et see pole iseenesestmõistetav! Dostojevski ütles jube ilusasti: inimesi eristab loomadest ainult see, et nad oskavad vanduda ja olla tänamatud."

Mulle vahel küll tundub, et varesed ropendavad!

"Oi, jaa! Ja kiusavad üksteist! Ega Dostojevski polnud ka ilmeksimatu."

Pariis on varestega ühest ooperist - lärmakas ja veidi ülbe.

"Raskesti talutav," lisab Liina. "Linn, mis lõhnab saia ja kuse järele,

aga mulle see kuidagi meeldib. Tõnu Õnnepalu ütles Pariisi kohta hästi: see on linn, mis lubab sul oma hulluse välja arendada ja käia sellega väljas jalutamas - aga su hullus peab olema sõnakuulelik ega tohi teiste hulluseid hammustada.”

LIINA KIIKSUD?

1. Jumaldab imelikke maitseid. 2. Paneb kindad kätte enne, kui on mantli selga ja saapad jalga saanud.
3. Kardab hiiri. “Johannes ütleb, et tema ei saa aru, kuidas üks inimene nii jäledaid asju sööb. Aga mulle meeldib kõiksugu toite proovida! Andke mulle molluskeid, putukaid ja vetikaid!”

LEMMIKOOPERID?

1. Verdi “Rigoletto” - eriti isa aaria, kui tütart ära võetakse.
2. Bizet' “Carmen”, kus proua rullib kintsu peal sigarit, suur roos peas, ja muudkui laulab!
3. Mussorgski “Boriss Godunov”.

Lapsepõlves tegi isa Liinale viktoriine. See käis nii, et plaat pandi mängima ja Liina pidi arvama, mis ooper mängib. Bariton Uno Heinapuu võis tütre üle uhke olla - laps vastas nagu kulda! “Boriss Godunov” on Liinal erksalt meeles, sest Estonia teater gastrollis sellega Moskvast. “Ema sõitis kaasa ja mind võeti ka - ma võisin siis olla üheksane? Igatahes oli see elus esimene kord, kus ma välismaale sain, ja Moskva jättis mulle sügava mulje! Edasi sõitsime Leningradi, kus ema miskipärast arvas, et õige mõte oleks minna minuga anatoomikumi, väärarengute muuseumi. Need kahe peaga vasikad on mul siiani meeles! See oli üks õudsemaid hetki mu lapsepõlves! (Naerab.) Aga sain teadmise, et elu võib olla väga jõle ja püha ühekorraga.”

Kui palju sa neil päevil laulad?

“Minu õnneks ei lasta mul laulmist ära unustada. Korra kuus tuleb ikka lõõrid puhtaks teha, sest “Viuldaja katusel” läks Estonias statsionaari ja hakkab ringi sõitma.”

Küllap isa oleks su üle uhke.

“Olen ise ka mõelnud, mis isa sellest kõigest arvaks. Ta oli väga leplik loomuga mees: küllap naerataks leebelt, aga südames oleks päris rahul. Mõlemad mu vanemad on alati mu valikuid toetanud.”

MIDA LIINA ON OMA EMALT ÕPPINUD?

1. Räägi alati tõtt või vähemalt püüa mitte valetada.
2. Oma elus pead sa ise otsustama.
3. Ohvrirolli ei tohi võtta. “Neist õpetustest on tõesti kogu aeg kasu. Elu annab kuhjaga põhjust olla kibestunud või üleolev, aga seda ei tohi endale lubada, sest ohvrirollist ei saa enam välja.”

Sa tõesti julged alati rääkida tõtt?

“Ma pigem püüan mitte valetada. Tõe rääkimine nõuab vaprust,

mida minul jääb tihtipeale vajaka. Mul lihtsalt pole nii paks nahk.” Neil päevil uurib Liina kahe naise elulugu, kellest üks oma tõe eest surma saadeti. Läheb aega ja sellest materjalist tuleb autorilavastus, mida Liina teeb kahasse kolleeg Piret Simsoniga. Nad kirjutavad, lavastavad ja mängivad õdesid Dreseneid. Need ajaloolised kujud olid tõlkijad, kes vedasid Eesti esperantoliikumist. “Esperanto on küll varjusurmas, aga veel leidub inimesi, kes seda keelt räägivad,” jutustab Liina õhinal. “Minu arvates lausa lapselikult armas idee: luua keel, mis ühendab kogu inimkonda. Õed Dresened, kellest enamik eestlasi ei tea, on esperantomaailmas ülikõvad tegijad! Vanema õe lasid fašistid maha just sellepärast, et ta tegeles esperantoga, sest kõik türanlikud režiimid pidasid seda ohtlikuks - Stalin jätkas sealt, kus Hitler lõpetas.”

Liina on end teemasse kõvasti sisse lugenud, et lavastada kollaaž keeleteemal. “Mis asi keel üldse on? Kas väljamõeldud keel on hingetum kui teised? Kuidas kõlab eesti luule väljamõeldud keeles? Ma olen sellest teemast nii erutatud, et mu hing muudkui tegeleb sellega!”

MIKS LIINA ARVAB, ET TA ON INTROVERT?

1. Ta võib olla väga kaua üks, ilma et tunneks end kehvasti.
2. Võtta telefon ja kellelegi helistada pole talle lihtne - ta pigem kirjutaks!
3. Telefon ongi tal tihti peidus, sest tüütu on kõnele vastata. “Ma olen õppinud, kuidas inimestega suhelda,” tunnistab Liina. “Tohib, ma tsiteerin jälle Tõnu Õnnepalu? Ma väga samastun tema tsitaadiga: mul on kaasasündinud kurvameelsus, aga selgub, et igale kaasasündinud tõvele sündis kaasa ka ravi - ja minu puhul on see kaasasündinud rõõmsameelsus!”

MILLE JÄRGI LIINA TUNNEB, ET ON KESKEALINE?

1. Enam ei näri sees tunne, et ta peaks olema kusagil mujal.
2. Pole ka tunnet, et tarvis on minna igale peole.
3. Maailm kui selline tundub järjest arusaadavam paik. Üht-teist on Liina veel enda kohta täheldanud. Näiteks seda, et inimese keha ajas muutub. Leiba ta enam ei osta ja alkoholi pruugib harva: “Aastatega õpid keha märguandeid paremini kuulama ja tunned ära, kui võiks mingist toiduainest pisut puhata.” Veel üks muutus: kuulates mõningasi sõnavõtte, tõusevad Liina kulmud, mitte niivõrd vererõhk. “Kui diskuteeritakse selle üle, et naistel peab olema võimalus pürgida tööpositsioonidele, mis on traditsiooniliselt meeste hõivatud, siis... miks ma ei taju, et naised pürgiks prügimeesteks? Prügiautode peal on ju 100% mehed. Või sibiautod - 100% meeste vallutatud ala? Neid mõtteid ma vaikselt mõtlen ja imestan.”

Tal pole midagi selle vastu, et elukaaslane Anders [Härm] on peres

autojuht ja maksab arveid. Ning et Liina harilikult koristab ja kokkab. "Minu meelest töötab see jaotus meil suurepäraselt! Kusjuures mees on mul väga vasakpoolne - aga ega ta kobise, kui ma ta tassi ära pesen. Maailm poleks ju siamaale välja jõudnud, kui mehed ja naised ei teeks koostööd!"

LÜHIDALT!

POEG JOHANNES

Üks asi, mille ema võiks ära õppida? Ema võiks jalgpalli mängimise ära õppida. Mingi asi, mis on sul ja emal ühesugune? Me mõlemad ei salli, kui hiljaks jäädakse. Mis on kõige piinlikum asi, mida ema teeb? Mu meelest on naljakas, kui ema tuleb minu juurde ja ütleb, et vaata, Johannes, kas mu arvuti on katki, aga tegelikult on ta ise wifi välja lülitanud. Midagi, mis sa tahaks koos emaga teha – mingi reis või kontserdile minek või mida iganes. Jalgpalli mängida. Lemmiksöök, mida ema teeb? Lasanje.

"Ma ei usu seda müüti, et naised on multitask'ijad! MITUT ASJA KORRAGA ei saa hästi teha!"

"MAAILM KUI SELLINE tundub järjest arusaadavam paik."

RIIDED: JAKK, PLUUS JA PÜKSID ORSAY, SAAPAD JA KÕRVARÕNGAD H&M

RIIDED: MANTEL, PLUUS JA PÜKSID ORSAY, SAAPAD JA KÕRVARÕNGAD H&M.

. RIIDED: KLEIT POHJANHEIMO, TALLINN DESIGN HOUSE, SAAPAD H&M

Tekst Liis Auväart Fotod Hele-Mai Alamaa